

Biroul permanent al Senatului

L. 246 / 28.06.2022

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.1626A/2022

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ
NR. 5276 / 27 JUN 2022

SENATUL ROMÂNIEI
Nr. II / 1867 / 28.06.2022

Domnului
FLORIN-VASILE CÎȚU
Președinte al Senatului

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Președintele României, referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.155/2001 privind aprobarea programului de gestionare a câinilor fără stăpân (PL-x 291/2022).

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 12 septembrie 2022 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 21 septembrie 2022.

Vă asigurăm, domnule președinte al Senatului, de deplina noastră considerație.

Președinte

MARIAN ENACHE

ROMÂNIA

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 16264/2022

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ

NR. 5265 / 27 JUN 2022

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

București, 27 iunie 2022

CP/1014/27.06.2022

Domnului MARIAN ENACHE

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

În temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, formulez următoarea

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE

asupra

**Legii pentru modificarea și completarea
Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 155/2001
privind aprobarea programului de gestionare a câinilor fără stăpân**

În data de 9 iunie 2022, Parlamentul României a transmis Președintelui României, în vederea promulgării, Legea pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 155/2001 privind aprobarea programului de gestionare a câinilor fără stăpân (Pl-x. 291/2022, L 246/2022).

În principal, legea creează cadrul care să permită și consiliilor județene implicarea în organizarea și finanțarea din bugetul propriu a campaniilor de sterilizare a câinilor cu stăpân ce aparțin rasei comune sau a metişilor acestora aflați pe raza unităților administrativ-teritoriale pe care le gestionează, precum și obligația

consiliilor județene de a înființa, în funcție de necesități, servicii specializate pentru gestionarea câinilor fără stăpân. În prezent, aceste responsabilități se află în sarcina exclusivă a consiliilor locale, respectiv a Consiliului General al Municipiului București.

Având în vedere conținutul normativ al art. I pct. 4 și pct. 5 din legea dedusă controlului de constituționalitate, apreciem că acestea contravin art. I alin. (5), art. 20 alin. (2), art. 34 și art. 147 alin. (4) din Constituția României, pentru motivele expuse în cele ce urmează.

Astfel, în ceea ce privește vaccinarea antirabică a câinilor cu stăpân și a celor ce urmează să fie dați spre adopție, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 155/2001 prevedea la art. 13⁴ că vaccinarea acestora se efectuează numai după identificarea lor. Prin Decizia nr. 23/2018, Curtea Constituțională a declarat neconstituțională sintagma *„numai după identificarea acestora”* din cuprinsul art. 13⁴ al O.U.G. nr. 155/2001. În opinia instanței constituționale, condiționarea acțiunii de vaccinare antirabică a câinilor cu stăpân de identificarea în prealabil a câinelui de către proprietar este de natură a aduce atingere dreptului la ocrotirea sănătății prevăzut la art. 34 din Constituție, *sub aspectul măsurilor de prevenție* pe care statul trebuie să le adopte.

Rabia este o boală transmisibilă de la animal la om ce poate deveni letală în cazul în care nu se face vaccinarea în faza incipientă, motiv pentru care Curtea Constituțională a reținut că este neconstituțională condiționarea vaccinării câinelui de identificarea prealabilă a acestuia. Instanța constituțională a reținut că *„legiuitorul trebuie să realizeze o prioritizare a obiectivelor, în raport cu importanța și impactul lor în respectarea dreptului la sănătate, astfel încât vaccinarea antirabică a câinilor cu stăpân să preceadă operațiunii de identificare și nu invers”* (Decizia nr. 23/2018, par. 34).

Potrivit inițiatorilor, prin legea supusă controlului de constituționalitate s-a avut în vedere corelarea prevederilor O.U.G. nr. 155/2001 cu Regulamentul delegat (UE) 2020/689 în ceea ce privește normele privind supravegherea, programele de eradicare și statutul de indemn de boală pentru anumite boli listate și emergente. Astfel, conform art. I pct. 4 din lege, art. 13⁴ din O.U.G. nr. 155/2001 aprobată prin Legea nr. 227/2002, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și va avea următorul cuprins: *„Vaccinarea antirabică a câinilor se realizează în conformitate cu prevederile Regulamentului delegat (UE) 2020/689 al Comisiei din 17 decembrie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2016/429 al Parlamentului European și*

al Consiliului în ceea ce privește normele privind supravegherea, programele de eradicare și statutul de indemn de boală pentru anumite boli listate și emergente”.

Regulamentul (UE) 2020/689 completează Regulamentul (UE) 2016/429 și are drept scop stabilirea de norme de prevenire și control al bolilor animalelor care sunt transmisibile la animale sau la oameni, precum: prioritizarea și clasificarea bolilor de interes pentru Uniunea Europeană și stabilirea responsabilităților în materie de sănătate animală; depistarea timpurie, notificarea și raportarea bolilor, supravegherea, programele de eradicare și statutul de indemn de boală; creșterea gradului de sensibilizare cu privire la boli, la pregătirea și la controlul bolilor; înregistrarea și autorizarea unităților și transportatorilor, circulația și trasabilitatea animalelor, materialului germinativ și produselor de origine animală în interiorul Uniunii; intrarea animalelor, materialului germinativ și produselor de origine animală în Uniune și exportul de astfel de transporturi din Uniune; circulația necomercială a animalelor de companie către un stat membru dintr-un alt stat membru sau dintr-o țară terță sau dintr-un teritoriu; măsurile de urgență care trebuie adoptate în eventualitatea unei situații de urgență cauzate de o boală.

În ceea ce privește rabia, în anul 2018, Regulamentul (UE) 2018/1882 privind aplicarea anumitor norme de prevenire și control al bolilor în cazul categoriilor de boli listate și de stabilire a unei liste a speciilor și a grupurilor de specii care prezintă un risc considerabil de răspândire a bolilor listate respective menționa infecția cu virusul rabic drept o boală de categoria B. Ulterior, în anul 2020, Regulamentul (UE) 2020/689 a dezvoltat dispoziții privind programele obligatorii de eradicare și privind acordarea și menținerea statutului de indemn de boală în ceea ce privește infecția cu virusul rabic. Pentru programele de eradicare care vizează infecția cu virusul rabic, strategia de control al bolilor se bazează în principal pe vaccinarea populației de animale vizate relevante, dar și pe alte activități importante, precum supravegherea, punerea în aplicare a măsurilor de control al bolilor, controlul circulației animalelor de companie și monitorizarea eficacității vaccinării. Potrivit art. 12 alin. (1) din Regulamentul (UE) 2020/689, atunci când instituie un program obligatoriu de eradicare a unei boli de categoria B, deci inclusiv a infecției cu virusul rabic, autoritatea competentă utilizează, pentru aceste programe, o strategie de control al bolilor care include anumite condiții specifice. În cazul infecției cu virusul rabic (RABV), aceste condiții specifice sunt reglementate la art. 32 – 36 din Regulament, iar vaccinarea animalelor din populația de animale considerată relevantă reprezintă un element al acestei strategii.

Dispozițiile privind vaccinarea în această situație sunt menționate în Anexa V a acestui regulament. Astfel, operațiunea de vaccinare antirabică a animalelor deținute se realizează potrivit Anexei V a Regulamentului (UE) 2020/689, Partea I, Capitolul I, Secțiunea 1, par. 1 și 2, respectiv: „1. În scopul programelor de eradicare a infecției cu virusul rabic (RABV), vaccinarea antirabică trebuie efectuată doar pe animale de companie care sunt identificate și trebuie să respecte cerințele din anexa III la Regulamentul (UE) nr. 576/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (1); 2. În scopul programelor de eradicare a infecției cu RABV, vaccinarea antirabică a animalelor deținute, în afara celor menționate la primul paragraf, trebuie să se bazeze pe riscuri și să fie efectuată cu scopul de a proteja oamenii împotriva expunerii la virusul rabic, folosind vaccinuri care îndeplinesc cerințele de la punctul 1 literele (a) și (b) din anexa III la Regulamentul (UE) nr. 576/2013”.

Potrivit definiției de la art. 4 pct. 11 din Regulamentul (UE) 2016/429 „animal de companie” înseamnă un animal deținut în scopuri private necomerciale. Totodată, potrivit art. 4 pct. 5 din Regulamentul (UE) 2016/429 sintagma „animale deținute” se referă la animale care sunt deținute de oameni, iar potrivit pct. 8 al aceluiași articol, sintagma „animale sălbatice” se referă la alte animale decât animalele deținute. De asemenea, potrivit definiției de la art. 2 pct. 14 din Regulamentul (UE) 2020/689, câinii sunt animale deținute din specia *Canis lupus*. Reiese așadar, faptul că cele două regulamente utilizează sintagma „animale deținute”, în sensul de animale domestice, pentru a le deosebi de animalele sălbatice, iar nu în sensul de animale cu stăpân, categorie inclusă în sfera mai largă a animalelor deținute.

Ca efect al normei de trimitere din art. I pct. 4 din legea dedusă controlului de constituționalitate, vaccinarea antirabică a câinilor (cu sau fără stăpân) se va realiza în conformitate cu dispozițiile din regulamentele europene antereferate respectiv: în cazul câinilor cu stăpân, doar pe animale de companie care sunt în prealabil identificate, iar în cazul altor câini, vaccinarea antirabică va trebui să se bazeze pe riscuri și să fie efectuată cu scopul de a proteja oamenii împotriva expunerii la virusul rabic. Așadar, vaccinarea antirabică a câinilor cu stăpân se va realiza numai dacă este îndeplinită și condiția referitoare la identificarea prealabilă.

Însă, condiția identificării prealabile vaccinării antirabice a câinilor cu stăpân vine în contradicție cu standardul de protecție, mai ridicat, a dreptului la ocrotirea sănătății, astfel cum acesta a fost stabilit prin Decizia Curții Constituționale nr. 23/2018. Potrivit par. 33 din această decizie „Curtea reține că legiuitorul, prin

sintagma "numai după identificarea acestora", cuprinsă în art. 13⁴ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 155/2001, condiționează acțiunea de vaccinare antirabică a câinilor cu stăpân de identificarea în prealabil a câinelui de către proprietar. În condițiile în care rabia este o boală transmisibilă de la animal la om, letală în cazul în care nu se face vaccinarea în faza incipientă, condiționarea vaccinării câinelui de identificarea prealabilă a acestuia este de natură a aduce atingere art. 34 privind dreptul la ocrotirea sănătății din Constituție, sub aspectul măsurilor de prevenție pe care statul trebuie să le adopte".

Dreptul la ocrotirea sănătății, ce este recunoscut și la nivel european, implică dreptul oricărei persoane de a avea acces la măsuri preventive în materie de sănătate, inclusiv la măsuri de prevenire a bolilor. Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, garantarea dreptului la ocrotirea sănătății consacrat de art. 34 din Constituție implică obligația statului „de luare a măsurilor pentru asigurarea igienei și sănătății publice” (Decizia nr. 871/2007). Această obligație este dezvoltată și în Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății care la art. 5 lit. d) prevede că printre funcțiile principale ale asistenței de sănătate publică se numără și „d) supravegherea epidemiologică, prevenirea și controlul bolilor”, iar la art. 6 lit. a) pct. 3 stabilește că printre principalele domenii de intervenție ale asistenței de sănătate publică se numără „supravegherea bolilor”. Așadar, obligația pozitivă a statului de a proteja sănătatea publică include și vaccinarea antirabică a câinilor cu stăpân, independent de operațiunea de identificare a acestora.

În condițiile în care norma de la art. I pct. 4 din legea dedusă controlului de constituționalitate nu distinge între categoriile de câini vizați de acțiunile de vaccinare antirabică (cu stăpân sau fără stăpân), legiuitorul avea obligația să se asigure că sunt respectate toate garanțiile de protecție a dreptului la ocrotirea sănătății și că este posibilă aplicarea celui mai înalt standard de protecție, în conformitate cu principiul *mitior lex*, în cazul vaccinării antirabice a câinilor cu stăpân.

Or, în această materie, instanța constituțională a stabilit, în privința vaccinării antirabice a câinilor cu stăpân, un standard de protecție mai ridicat, necondiționând vaccinarea acestora de identificarea lor prealabilă. Așadar, prin trimiterea necircumstanțiată la norma europeană, legiuitorul a ignorat un standard intern de protecție mai ridicat, aspect ce contravine art. 1 alin. (5), art. 34 și art. 147 alin. (4) coroborat cu art. 20 alin. (2) din Constituție.

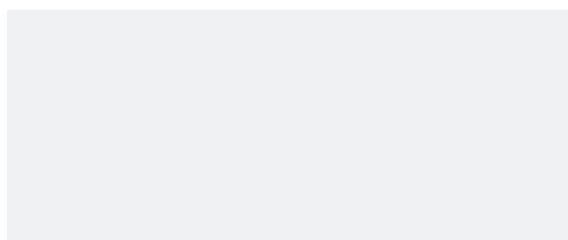
Distinct de cele menționate, dar în strânsă legătură cu dispozițiile propuse privind vaccinarea antirabică, prin art. I pct. 5 din legea dedusă controlului de constituționalitate se modifică regimul sancționator al faptelor de încălcare a obligațiilor de vaccinare antirabică a câinilor, eliminând din conținutul normativ al art. 14 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 155/2001 ce stabilește contravențiile, fapta de nerespectare a dispozițiilor art. 13⁴ din O.U.G. nr. 155/2001. Această intervenție legislativă reprezintă o diminuare a standardului de protecție deja recunoscut prin jurisprudența Curții Constituționale în privința dreptului la ocrotirea sănătății, deoarece nerespectarea obligației de vaccinare antirabică a câinilor rămâne nesancționată.

În forma în vigoare, potrivit art. 14 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 155/2001, aprobată prin Legea nr. 227/2002, încălcarea obligațiilor privind vaccinarea antirabică a câinilor cu stăpân și a celor ce urmează să fie dați spre adopție se sancționează cu amendă de la 5.000 la 10.000 lei.

Eliminarea acestei sancțiuni contravenționale lipsește statul de instrumentul sancționator necesar pentru protejarea sănătății publice împotriva răspândirii virusului rabic și, în același timp, contravine și normei de la Anexa V a Regulamentului (UE) 2020/689, Partea I, Capitolul I, Secțiunea 1, par. 2, potrivit căreia vaccinarea antirabică a animalelor deținute, în afara celor de companie, *„trebuie să se bazeze pe riscuri și să fie efectuată cu scopul de a proteja oamenii împotriva expunerii la virusul rabic”*. De altfel, eliminarea sancțiunii contravenționale a fost considerată neoportună și de către Consiliul Economic și Social în avizul nr. 1682/2022, transmis în procedura legislativă.

Având în vedere că vaccinarea antirabică a câinilor, atât a celor cu stăpân, cât și a celor fără stăpân, este menită să prevină și să împiedice răspândirea unei boli potențial letale, apreciem că eliminarea sancțiunii contravenționale pentru săvârșirea faptei de nevaccinare antirabică este de natură să lipsească de o protecție efectivă un drept fundamental, cel la ocrotirea sănătății, aspect ce contravine dispozițiilor art. 1 alin. (5), art. 34 și art. 147 alin. (4) din Constituție.

În considerarea argumentelor expuse, vă solicit să admiteți sesizarea de neconstituționalitate și să constatați că Legea pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 155/2001 privind aprobarea programului de gestionare a câinilor fără stăpân este neconstituțională.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS - WERNER IOHANNIS